

W., dnia 20 marca 2019 r.

Sygn. akt: OSD 82/18

ORZECZENIE

**Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego
Okręgowej Izby Radców Prawnych (...)**

z dnia 20 marca 2019 roku

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) w składzie:

Przewodniczący: r.pr. A. W. (1)

Sędziowie: r.pr. G. K. (sprawozdawca)

r.pr. M. W.

Protokolant: aplikant radcowski J. G.

Przy udziale Rzecznika Dyscyplinarnego r.pr. A. W. (2)

po rozpoznaniu w dniu 16.01.2019, 13.02.2019, 20.03.2019 r. sprawy radcy prawnego D. S. (PESEL: (...)) obwinionego o to że będąc zatrudnionym na podstawie umowy o pracę jako radca prawny w (...) (...) co najmniej od 19 grudnia 2017 r., (...) jednocześnie pełni funkcje w statutowych organach (w zarządzie) związku zawodowego (...) (...) (...), funkcjonującego u jego pracodawcy, tj. za popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2115) w zw. z art. 25 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (ustalonym Uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego).

ORZEKA

1.

Uniewinnia radcę prawnego D. S. od zarzucanego mu czynu.

2.

Na podstawie art. 70⁶ ust. 2 zdanie drugie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2115) kosztami postępowania w kwocie 2.500 zł obciążyć Okręgową Izbę Radców Prawnych (...).

UZASADNIENIE

W dniu 14 marca 2018 r. Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (...), na skutek zawiadomienia złożonego przez (...) (...) C. P. wszczęła dochodzenie w sprawie możliwości popełnienia przez radcę prawnego D. S. przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu postanowienia art. 25 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, zwanego dalej w skrócie: (...) w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. z dnia 25 października 2018 r.; Dz.U. z 2018 r. poz. 2115), zwanej dalej w skrócie: UoRP. Po przeprowadzeniu czynności procesowych w dniu 26.11.2018 r. Rzecznik Dyscyplinarny wniosła o ukaranie obwinionego radcę prawnego D. S. stawiając mu zarzut popełnienia czynu polegającego na tym, iż będąc zatrudnionym na podstawie umowy o pracę jako radca prawny w (...) (...) (dalej: (...)), co najmniej od 19.12.2017 r. jednocześnie pełnił funkcje w statutowych organach (zarządzie) związku zawodowego (...), który funkcjonował u pracodawcy obwinionego (...). Takie zachowanie zdaniem

Rzecznika Dyscyplinarnego wyczerpywało znamiona czynu określonego w art. 25 ust. 1 (...) (ustalonym uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22.11.2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radców Prawnych). Z taką oceną prawną swojego czynu nie zgodził się obwiniony wskazując, że korzystał i będzie nadal korzystał ze swojego konstytucyjnego prawa do zrzeszania się w związkach zawodowych.

Sąd Dyscyplinarny ustalił następujący stan faktyczny.

Obwiniony jest zatrudniony w (...) na stanowisku samodzielnym radcy prawnego, podlegającym bezpośrednio kierownikowi ww. jednostki budżetowej. Obwiniony w ramach umowy o pracę świadczy pomoc prawną, przy czym zadania obwinionemu w okresie od grudnia 2017 r. do dnia orzekania w nn. sprawie były przydzielane przez osoby kierujące danym działem merytorycznym w (...). W okresie poprzedzającym grudzień 2017 r. oraz późniejszym obwinionemu mogły być również zlecane sprawy pracownicze jego pracodawcy, jakie mogły się pojawić w związku z obsługą danego działu merytorycznego (...). Sam obwiniony nie był dedykowany do obsługi sporów pracowniczych, czy działu merytorycznego odpowiedzialnego w (...) za sprawy zatrudnienia. Obwiniony obsługuje Departament (...) w (...) oraz Wydział (...) w Departamencie (...). W zakresie zadań tychże jednostek (...) obwinionemu mogłyby być zlecane sprawy z kategorii prawa pracy.

Co najmniej od 19.12.2017 r. pełnił również i nadal pełni funkcję członka zarządu w związku zawodowym (...).

Dowód:

- zawiadomienie z dnia 28.02.2018 – k. 1
- k. 8-12 - pismo (...) (...) C. P. z dnia 27.03.2018 r. wraz z załącznikami (w tym: pismo z dnia 19.12.2017 r. – k. 11; pismo z 02.02.2018 r. – k. 12)

przesłane mailem z dnia 28.03.2018 r., godz. 15:32

- zeznania świadków: M. S., B. C., M. P. i A. K.
- wyjaśnienia obwinionego złożone na rozprawie głównej

Obwiniony wziął jeden raz udział w spotkaniu przedstawicieli związku zawodowego (...) z przedstawicielami (...). Spotkanie dotyczyło spraw bieżących i odbyło się na początku roku kalendarzowego dokładnie dnia 19.01.2018 r. Na spotkaniu, w którym udział wziął obwiniony, jako przedstawiciel (...) omówione zostały kwestie związane z remontem budynku przy ul. (...) oraz indeksacją wynagrodzeń pracowników (...). Obwiniony wziął udział w ww. spotkaniu z uwagi na nieobecność skarbnika związku. Spotkanie miało charakter spotkania noworocznego, na którym ww. związek zawodowy zasygnalizował problemy, zagadnienia jakie winny stać się przedmiotem wspólnych ustaleń w roku kalendarzowym 2018. W związku z tym spotkaniem nie została podjęta żadna uchwała przez (...). Na ww. spotkaniu nie omawiano żadnych tematów spornych między pracodawcą – (...), a pracownikami, którzy mogli być reprezentowani przez (...).

Dowód:

- zeznania świadka B. C.
- wyjaśnienia obwinionego złożone na rozprawie głównej

Obwiniony nie świadczy pomocy prawnej dla związku zawodowego (...) w rozumieniu UoRP, ale jego wiedza prawna może być przez związek zawodowy wykorzystywana w działalności związku, np. poprzez udzielanie informacji o prawach i obowiązkach związku zawodowego (...), czy pracodawcy jakie wynikają z przepisów prawa pracy.

Dowód:

- zeznania świadka B. C.
- wyjaśnienia obwinionego złożone na rozprawie głównej

Sąd Dyscyplinarny zważył, co następujące.

W ocenie Sądu obwiniony nie popełnił przewinienia dyscyplinarnego zarzucanego mu we wniosku o ukaranie, gdyż jego uczestniczenie w organach związku zawodowego (...) pracowników (...) nie stanowiło naruszenia art. 25 ust. 1 (...) w zw. z art. 64 ust. 1 UoRP.

Zgodnie z przepisem art. 25 ust. 1 (...) Radca prawny nie może zajmować się sprawami ani w jakikolwiek sposób uczestniczyć w czynnościach, które ograniczałyby jego niezależność, uwłaczały godności zawodu, podważały do niego zaufanie albo groziły naruszeniem tajemnicy zawodowej.

Przepis art. 25 ust. 1 (...) zakazuje radcy prawnemu zajmowania się sprawami lub uczestniczenia w czynnościach, których charakter jest tego rodzaju, że mogłby:

- 1) ograniczyć niezależność radcy prawnego,
- 2) uwłaczać godności zawodu radcy prawnego,
- 3) podważać zaufanie do radcy prawnego,
- 4) grozić naruszeniem tajemnicy zawodowej,

przy czym wystarczającą przesłanką uznania ich za zakazane jest przypisanie sprawie lub czynności tylko jednej z wymienionych cech, na co wskazuje użycie w treści przepisu spójnika "albo" w ww. przepisie (vide: Komentarz do KERP pod red. r. pr. Tomasza Schefflera, wyd. 2 z 2017r.).

W rozpatrywanej sprawie oceny przez Sąd wymagało zaistnienie sytuacji wymienionej w pkt 1), 3) i ewentualnie 4) oraz możliwości ograniczenia wypływającego generalnie z art. 25 ust. 1 (...) pełnienia przez radcę prawnego funkcji w związku zawodowym działającym w jednostce, która radcę prawnego zatrudnia. Oba aspekty zostały przez Sąd rozważone w związku z treścią wniosku o ukaranie.

Wniosek o ukaranie formułował zarzut wobec obwinionego, że będąc zatrudnionym w oparciu o umowę o pracę w (...) obwiniony jednocześnie pełnił funkcję w zarządzie związku zawodowego (...). We wniosku Rzecznik domagała się zatem ukarania obwinionego karą dyscyplinarną za to, iż obwiniony pełnił funkcje w organach związku zawodowego, przy czym Rzecznik Dyscyplinarna upatrywała bezprawnego działania obwinionego w samym uczestnictwie w organach związku zawodowego, a nie w naruszeniu UoRP, czy (...) konkretnym działaniem, np. uczestniczeniem w spotkaniu na którym członkowie związku zawodowego omawiali z (...) (...) kwestie związane z warunkami pracy i płacy w pracowników zatrudnionych w (...).

Z tych względów w pierwszym rzędzie Sąd rozważył, czy wobec radców prawnych w polskim systemie prawnym istnieje zakaz uczestniczenia w związkach zawodowych i ich organach statutowych, gdyż w zakresie zarzutu stawianego obwinionego kwestia ta ma podstawowe znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

W ocenie Sądu a priori radca prawny korzysta ze swobody konstytucyjnej zrzeszania się w związkach zawodowych jak każdy inny obywatel Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: RP). Ustawa o radcach prawnych, ani też (...) literalnie nie regulują tego zagadnienia. Z tych względów Sąd ograniczył analizę prawną do art. 25 ust. 1 (...) w związku z art. 64 ust. 1 UoRP. W tym kontekście Sąd rozważył też, czy uczestniczenie w związku zawodowym w przypadku obwinionego można by zakwalifikować jako zajęcie niedopuszczalne lub konflikt interesów (tak też zatytułowany jest rozdział 2 (...), którego pierwszym w kolejności przepisem jest art. 25 ust. 1)

Zgodnie z art. 12 Konstytucji RP oraz art. 59 ust. 1 Konstytucji RP zapewnia się wolność zrzeszania się w związkach zawodowych. Zgodnie zaś z art. 59 ust. 4 Konstytucji RP zakres wolności zrzeszania się w związkach zawodowych może podlegać tylko takim ograniczeniom ustawowym, jakie są dopuszczalne przez wiążące Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowe. W ocenie Sądu brak jest w polskim systemie prawnym aktu o randze ustawy, który ograniczałby swobodę zrzeszania się w związkach zawodowych przez radców prawnych. Z takim ograniczeniem mamy np. do czynienia w przypadku sędziów sądów powszechnych i administracyjnych oraz Sądu Najwyższego, zgodnie bowiem z art. 178 ust. 3 Konstytucji RP „Sędzia nie może należeć do partii politycznej, związku zawodowego ani prowadzić działalności publicznej nie dającej się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów”. Wskazany we wniosku o ukaranie przepis art. 25 ust. 1 (...) nie jest przepisem ustawy, a (...) nie jest aktem o randze ustawy. Z tych powodów z przepisu tego samodzielnie nie może wynikać zakaz zrzeszania się radcy prawnego w związku zawodowym, ale również z tych względów (wobec braku podstawy nałożenia obowiązku niezrzeszania się w związkach zawodowych) dla radcy prawnego nie można na podstawie ww. przepisu (...) formułować sankcji prawnej za uczestniczenie w związku zawodowym, i to jakimkolwiek związku zawodowym u jakiegokolwiek pracodawcy. Katalog źródeł prawa został określony w art. 87 Konstytucji i bezsprzecznie (...) nie można uznać za źródło prawa o randze ustawowej. (...) obowiązuje co prawda radców prawnych i może w oparciu o postanowienia (...) być realizowana kompetencja samorządu radców prawnych do stosowania sankcji dyscyplinarnej wobec radców prawnych za naruszenie postanowień (...), niemniej (...) nie może tworzyć sankcji za zrzeszanie się w związku zawodowym przez radcę prawnego wbrew postanowieniom Konstytucji RP, które ograniczenie wolności zrzeszania się dozwalają tylko w uzasadnionym przypadku i na podstawie ustawy i tylko jeśli ograniczenie to będzie zgodne z wiążącymi RP umowami międzynarodowymi. Sąd nie rozważał, czy takie umowy międzynarodowe w tym przypadku istnieją, gdyż brak podstawy prawnej ukarania radcy prawnego za uczestniczenie w związku zawodowym uzasadniało brak konieczności prowadzenia rozważań w tym zakresie przez Sąd.

Nadto zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 23.05.1991 o związkach zawodowych (tj. Dz.U. 2019 poz. 263) zakazuje się nierównego traktowania w zatrudnieniu wobec pracowników z powodu ich przynależności do związku zawodowego, a celem ustawowym związków zawodowych nie jest uczestniczenie w sporach, ale uczestniczenie w rozwiązywaniu sporów zbiorowych i dbaniu o przestrzeganie praw pracowniczych. Uczestniczenie radcy prawnego w związku zawodowym nie może być więc w ocenie Sądu penalizowane w ramach odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Sąd uznał też, że obwinionemu nie można zarzucić, że jego zrzeszenie się w związku zawodowym (...): ograniczyło jego niezależność, mogło podważać zaufanie do obwinionego, czy groziło naruszeniem tajemnicy zawodowej. Oczywiście, gdyby na skutek podjęcia - w ramach i na rzecz ww. związku zawodowego - działań liczących z ww. ograniczeniami, należałoby w takiej sytuacji ocenić, czy nie doszłoby faktycznie do naruszenia niezależności obwinionego jako radcy prawnego, czy to konkretne zachowanie mogło podważać zaufanie do obwinionego, czy groziło naruszeniem tajemnicy zawodowej, jaką obwiniony winien zachować. Niemniej w toku przeprowadzonego w Sądzie postępowania dowodowego do ujawnienia takich okoliczności nie doszło. (...) dowodowa Rzecznika Dyscyplinarnego nie szła w stronę wykazania konkretnego skutku, jaki wywołany został zrzeszeniem się przez obwinionego w związku zawodowym (...), a jedynie - jak ocenił to Sąd w toku rozpoznania nn. sprawy - do wykazania, że obwiniony nie powinien w ogóle zrzeszać się w związku zawodowym działającym u jego pracodawcy, gdyż to podważa zaufanie klienta (pracodawcy) do konkretnego radcy prawnego i całego środowiska radców prawnych. Fakt, iż takie działanie jakie podjął obwiniony nie podoba się jego pracodawcy był dla Sądu oczywisty. Niemniej skoro pracodawca nie mógł, czy nie chciał zwolnić z pracy obwinionego mimo tej utraty zaufania, to w tej sytuacji trudno upatrywać w przepisach regulujących odpowiedzialność dyscyplinarną radców prawnych podstaw do wyręczenia pracodawcy w wyciąganiu konsekwencji wobec pracownika, który utracił zaufanie pracodawcy. Jest to tym bardziej istotny argument, że współpraca radcy prawnego z klientem musi opierać się na zaufaniu. Jeżeli dla pracodawcy takie działanie radcy prawnego nie spowodowało skutku w postaci np. zwolnienia z pracy, oznaczać to może, że pracodawca obwinionego nie utracił do niego zaufania, jako do osoby świadczącej obsługę prawną pracodawcy.

Sąd odstąpił od przesłuchania świadka P. K., gdyż okoliczności na jakiej miałby ww. świadek zeznawać zostały już w sprawie dostatecznie wyjaśnione i nie budził sporów między stronami w szczególności zakres merytoryczny

spotkania z dnia 19.01.2018 r., kwestie jakie na tym spotkaniu poruszono. Udział obwinionego w tym spotkaniu został bezspornie ustalony na podstawie zeznań świadka B. C. i na podstawie wyjaśnień obwinionego, którym Sąd dał wiarę, gdyż były spójne i zgodne w relacji obu ww. osób. Świadek B. C. zeznawała rzeczowo i w ocenie Sądu przedstawiła rzeczywisty przebieg spotkania z dnia 19.01.2018 r. Przebieg ten potwierdził też obwiniony w swoich wyjaśnieniach. Z tych względów odraczenie rozprawy w celu wezwania po raz kolejny świadka P. K. w ocenie Sądu spowodowałoby tylko niepotrzebne przedłużenie postępowania, a zeznania te nie wpłynęłyby na wynik postępowania.

Mając na uwadze powyższe Sąd Dyscyplinarny rozstrzygnął jak w sentencji orzeczenia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 2 (...). Łącznie zryczałtowane koszty postępowania wyniosły 2500 zł i obciążono nimi – w związku z uniewinnieniem obwinionego – Okręgową Izbę Radców Prawnych (...).

Pouczenie:

Od niniejszego orzeczenia stronom i Ministrowi Sprawiedliwości przysługuje odwołanie do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, w terminie 14 dni od doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem.